MAANDAG A°. 1856. N°. 183. 4 AUGUSTUS

UTRECHTSCHE PROVINCIALE EN STADS-COURANT

Algemeen Advertentie-Blad.

Bij deze COURANT behoort een BIJVOEGSEL.

KENNISGEVING.

Burgemeester en Wethouders der stad Utrecht,

brengen ter kennisse der gegoede burgerij, dat door of van wege de Directie der Parochiescholen op Donderdag den 7den Augustus 1856 de gewone halfjarige Collecte ten behoeve der *Parochiescholen*, zal worden gehouden, verzoekende een ieder, om in het belang van de behoeftige schooljeugd tot deze collecte, die slechts tweemalen in het jaar gehouden wordt, milde bijdragen te willen geven.

Burgemeester en Wethouders vertrouwen dat deze uitnoodiging, in eenen tijd, waarin op het volksonderwijs teregt zulk eenen hoogen prijs wordt gesteld, voldoende zal zijn om Utrecht's ingezetenen daartoe optewekken.

Utrecht den 1 Augustus 1856.

Burgemeester en Wethouders voornoemd,
J. HINLóPEN, Weth.
Ter ordonnantie van dezelven
H. G. ROMER.

UTRECHT 3 Augustus.

Het berigt, dat eindelijk ook Sarragossa zich Vrijdag aan het bestuur van *O'Donnell* heeft onderworpen, gister Zaturdag morgen door ons medegedeeld, wordt heden bevestigd; Vrijdag ten 2 ure heeft generaal *Dulce* een plegtigen intogt in de stad gehouden. — De wijze van overgave is nog niet bekend, maar men schijnt te mogen aannemen, dat de stad bij schikking is overgegaan. De regering wenschte zulk eene schikking; ze wilde geen meer bloed vergoten te zien, en zal daarom naar men verwacht zeer aannemelijke voorwaarden van onderwerping hebben voorgeslagen. Is dit zoo, men moet zich er dan over verheugen, en er de hoop op bouwen, dat *O'Donnell* werkelijk een gematigden weg wil bewandelen. Dat hij steun zoekt bij de liberalen is ontegenzeggelijk, en dat hij dien misschien ten deele vinden zal is niet onwaarschijnlijk. Niettemin meldt het *J. des Déb.*, dat de Spaansche regering stellig moet besloten hebben de Kortes niet bijeen te roepen, maar een grondwet door de koningin te doen uittevaardigen; bevestigt zich deze maatregel dan schijnt de ondersteuning der regering door de liberalen minder denkelijk. Dat *O'Donnell* geheel welwillend handelt, blijkt o. a. ook daaruit, dat de oud-president der Kortes, de heer *Madoz*, die de milicie tegen de troepen heeft aangevoerd, niet in hechtenis is, maar op vrije voeten zich te Madrid bevindt.

De Fransche minister *de Persigny* is naar Toeplitz, om namens den Franschen keizer, de Soevereinen van Oostenrijk, Pruissen en Saksen, aldaar vereenigd, te komplimenteren.

De Deensche Sondtolkwestie blijft steeds hangende; Engeland schijnt omtrent die zaak zelfs geene beslissing te kunnen nemen; het wordt daarom welligt noodig, dat N. Amerika den knoop kome doorhakken.

Er zijn weder tijdingen uit N. Amerika; het belangwekkendste er van is, dat het komitee van waakzaamheid te San Francisko zich staande hield; de gouverneur had de hulp ingeroepen van het centraal Amerik. bestuur, dat verklaard had zich niet in de zaak te kunnen moeijen. Men beweert thans, dat in Kalifornie het denkbeeld veld wint, van zich van de Unie te scheiden, en met Sonora eene afgezonderde Republiek te vormen. Dit plan zou te gewigtiger in zijne gevolgen kunnen wezen, omdat in de Zuidelijke Staten reeds meer het voornemen eener afscheiding van het Noorden is besproken, op grond der belangen van het Zuiden in de handhaving der slavernij en het veld winnen in het Noorden van de denkbeelden der vrijmaking. — In Mexiko blijft alles goed gaan, alhoewel de geestelijkheid er hevig op de liberale regering gebeten is.

— Bij besluit heeft Z. M. goedgevonden, aan *J. Banga*, op zijn verzoek, eervol ontslag te verleenen als burgemeester te Franeker.

Bij Zr. Ms. besluit zijn benoemd tot notarissen te Amsterdam *G. Ruys* en *C. van Zijp*, beiden kandidaat-notaris aldaar.

Bij Zr. Ms. besluit is benoemd tot plaatsvervangend kantonregter te Hoogeveen Mr. *H. J. Carsten*, notaris aldaar.

Bij Zr. Ms. besluit is aan mr. *U. W. E. Cazius* prokureur-generaal bij het prov. geregtshof en fungerend direkteur van politie in Limburg, vergunning verleend tot het aannemen en dragen der versierselen van ridder der orde van den Rooden Adelaar 3e klasse, van Pruissen.

— De minister van binnenlandsche Zaken heeft aan de Kommissarissen des Konings in de provinciën, de volgende missive gerigt:

„Onder de belangen die onmiddellijk na de aanvaarding mijner bediening meer bijzonder de aandacht getrokken hebben, behoort de zorg voor den openbaren gezondheidstoestand der ingezetenen. Ik beschouwde het als een mijner duurste pligten, die zorg tot de mijne te maken en de edelste bedoelingen des Konings ook daarin naar mijn beste weten te bevorderen. Hetgeen in Frankrijk sedert lang, in Engeland sedert eenige jaren, in Belgie, met zoo veel volharding en met zoo goed gevolg, in den laatsten tijd, is tot stand gebragt; — de wensch van velen in Nederland dat het vaderland niet langer verstoken mogt blijven van de toepassing dier kundigheden, waarmede de vorderingen der natuurwetenschappen, in de laatste vijftig jaren vooral, ons begiftigd hebben, tot handhaving en verbetering van de gezondheid der menschen, — dit alles heeft mij de overtuiging gegeven, dat de regeling dezer hoogst gewigtige aangelegenheid van regeringswege noodig is, en niet langer mag uitgesteld worden.

Zulke regeling, zal zij dien naam mogen dragen, vordert echter tijd, en, bij de voorlichting van deskundigen zelfs, die mij hunnen raad wel zullen willen verleenen, is het niet te voorzien, wanneer de maatregelen, die daarvan het gevolg zullen zijn, kunnen in het leven treden.

Terwijl ik daaraan mijne aandacht met ernst schenken zal, heb ik intusschen gemeend, dat voorziening pligt is. Ook zonder algemeene verordeningen en in afwachting daarvan, zullen de gemeentebesturen reeds veel kunnen doen. Zulke voorziening zal uit haren aard niet alles kunnen omvatten, maar desniettemin heilrijke vruchten kunnen opleveren.

Tot die tijdelijke voorziening geven artt. 135, 141 en 179 lit. *l* der gemeentewet het middel aan de hand. Aan den gemeenteraad behoort het maken van verordeningen in het belang der openbare gezondheid; — hij beveelt het aanleggen of verbeteren van gemeentewegen, waterleidingen, straten, pleinen, grachten, gebouwen, werken en inrigtingen; — terwijl het dagelijksche bestuur het toezigt heeft op de publieke gezondheidsdienst.

Ten gevolge der bepalingen, en om de groote behoefte, die in dezen bestaat, hebben enkele gemeenteraden kommissien van deskundigen benoemd, met de taak belast om hen voor te lichten.

Het is algemeen bekend dat hierdoor reeds gunstige uitkomsten verkregen zijn. Ik heb de eer u uit te noodigen, als tijdelijk middel, en tot dat door wettelijke bepalingen daarin voorzien zal zijn, de gemeenteraden in uwe provincie aan te bevelen, hunne aandacht wel bijzonder op den openbaren gezondheidstoestand der ingezetenen te vestigen. Ik verzoek u de raden der gemeenten, die daartoe de middelen bezitten, te wijzen op het wenschelijke, om, naar het voorbeeld van Rotterdam en Utrecht, gezondheidskommissien te benoemen, die den raad kunnen voorlichten in alles, wat den openbaren gezondheidstoestand betreft. Deze kommissien kunnen, zoover de bestaande wettelijke verordeningen strekken, de noodige maatregelen opgeven, de rigtige uitvoering er van verzekeren, of wel door wenken en raadgevingen de ingezetenen op wenschelijke verbeteringen aandachtig maken, en door waarschuwing hen er toe brengen om zich voor schade te hoeden.

Het zal naauwelijks noodig zijn te herinneren, hoe veel op deze wijze kan gedaan worden voor de goede inrigting der woningen en haar gebruik; voor de reinheid der openbare wegen; de doelmatige wegruiming van vuile en andere schadelijke stoffen uit de gemeente; het veranderen van den toestand der grachten, soms vol onreinheid en zonder eene voldoende beweging van het water, de aanvoering van goed drinkwater; het toezigt op eet- en drinkwaren; het weren van vergiftige of in het algemeen schadelijke stoffen uit het dagelijksch gebruik; voor goede verluchting van schoollokalen en wat in het algemeen de gezondheid der schoolkinderen bewaren kan; voor het verkeer in openbare gebouwen, of in fabrieken die voor de gezondheid schadelijk kunnen zijn; voor zoovele andere onderwerpen meer, als die onder den wel bekenden naam van gezondheidspolitie begrepen worden.

In de stellige overtuiging dat in de genoemde aangelegenheid geen tijd meer mag verzuimd worden en dat het aangegeven middel, als tijdelijk, alle aanbeveling verdient, heb ik de eer u te verzoeken mij, na verloop van zes weken, wel te willen melden welk gevolg deze uitnoodiging heeft gehad in die gemeenten in uwe provincie, waar dit middel met vrucht kan worden aangewend.

Ten aanzien van kleinere gemeenten, waar niet wel eene gezondheids-kommissie zou kunnen worden zamengesteld, in die uitgestrektheid dat zij aan de vereischten genoegzaam zou voldoen, merk ik op, dat de geneeskunst-oefenaren ter plaatse zooveel mogelijk met eene of enkele deskundigen in toegepaste natuurwetenschappen ervaren, door de gemeenteraden zouden kunnen uitgenoodigd worden, om naar hun vermogen in bovengemelden zin, den openbaren gezondheidstoestand te behartigen.

Eindelijk druk ik hier den wensch uit, dat voor 1 Februarij van het volgend jaar door u, aan mijn departement, naauwkeurige opgave worde gedaan, wat er tot den laatsten December van dit jaar, in elke gemeente van uwe provincie is gedaan om het doel te bereiken, dat ik met dit schrijven op het oog had. Mijn voornemen is, in een geregeld verslag, daarvan openbare mededeeling te doen, tot opwekking en navolging."

— In wel onderrigte kringen wordt beweerd, dat Z. E. de Minister van Justitie, zijne ondergeschikte ambtenaren in vele zaken niet ten volle vrijheid laat, maar zich zelf meer bepaald zoekt op de hoogte te stellen. Dit zoude zeker zeer te wenschen zijn, te meer daar de vroegere ministers, bijna werktuigen waren in handen der ambtenaren, waardoor vele onbillijkheden gepleegd, en de mindere geëmploijeerden benadeeld werden. Zij waren veelal met werkzaamheden overladen en de hoogere titularissen kregen, behalve gratifikatien en andere voordeelen, verhooging van traktement, en hun arbeid was luttel. — Ook moet Z. E. bij de politie de zedelijkheid op den voorgrond gesteld willen hebben; zulks is naar ons inzien niet te verkrijgen voordat velen op pensioen gesteld worden. Het is waar dat zelfs in het buitenland onze politie in verachting is. (*)

(*) Een voornaam Engelsch schrijver, *Fohry*, die voor eenige jaren Nederland bezocht en veel aandacht aan onze politie weidde, zeide van onze hoofdpolitie-mannen, dat zij veelal onzedelijk, doch en aan den drank verslaafd waren.

De goede verwachting, die men heeft, van een man, als de tegenwoordige mininister, die algemeen als braaf en godsdienstig bekend staat, zal zeker velen met verlangen vervullen, om in deze verbetering te zien aanbrengen; ook houdt men zich verzekerd, dat Z. E. de vroegere staatkundige gevoelens zal laten varen, hetwelk niet anders dan gelukkig voor het welzijn van ons dierbaar vaderland en Koning zoude zijn. *Nieuwsbl. v. 's Grav.*

— Naar verzekerd wordt, zal de dienst op den Rijn-spoorweg van Emmerik tot Wezel en verder tot Oberhausen met den eersten Oktober kunnen geopend worden, en de aansluiting alzoo zijn daargesteld.

— De kanalisatie van den Groenedijk naar Tilburg zal, zoo schrijft men aan de *A. C.*, indien het plan tot verwezenlijking komt, een nieuw leven en vertier aanbrengen, niet alleen voor Tilburg, maar voor alle daaromliggende plaatsen. De landbouw zal er steeds genot van hebben, want daardoor zal de toevoer van mestspecie vergemakkelijkt zijn, en duizende bunders grond zullen aan de doode hand ontwoekerd worden, om in vruchtbare landouwen te worden herschapen. De kanalisatie tot in het hart van N. Braband zal eene verandering en verbetering te weeg brengen, die door andere nuttige en voordeelige geldbeleggingen gevolgd zal worden; want men spreekt van dit kanaal in verbinding te brengen met dat van Eindhoven, en is dit zoo, dan zal het zeker nog meer renten opleveren, want onze landbouw wacht slechts op mestspecie om zich krachtig te ontwikkelen.

— In de zitting der Prov. Staten van Assen is een rapport bij monde van den heer Mr. *J. Oosting* uitgebragt, lid der kommissie, die zich naar 's Hage heeft begeven, ten einde met den minister van binnenl. zaken te spreken betreffende den geprojekteerden spoorweg in de noordelijke provincien. Uit het rapport blijkt o. a., dat gemelde minister ten volle beseft, dat de provincie Drenthe *niet* van het spoorwegnet moet worden uitgesloten en hij al het mogelijke zal doen, dat een spoor van Groningen over deze stad naar Meppel tot stand gebragt wordt. Nadat door den voorzitter de leden, die deze vergadering hebben bijgewoond, bedankt zijn, is de zomervergadering gesloten. *Hbl.*

— In de bijeenkomst der 's Gravenhaagsche afdeeling van de Vereeniging voor Fabriek- en Handwerks-Nijverheid in Nederland, op Dingsdag-avond te 's Hage gehouden, zijn de door de daartoe betrekkelijke kommissie (bestaande uit de HH. *Léon*, *Varkevisser*, *Hermans*, *Maxwils* en *van Diggelen*) ontworpene adressen aan den Koning en den gemeenteraad van 's Gravenhage tot daarstelling van de haven te Scheveningen met eenparigheid van stemmen goedgekeurd.

— Het Prov. Geregtshof te Arnhem heeft den 1. Augustus uitspraak gedaan in de l.l. Zaturdag behandelde zaak tegen *A. Vermeulen* en zijne huisvrouw, en hen ter zake van moedwillige brandstichting beide veroordeeld tot tuchthuisstraf, den eerste van twaalf en de andere van acht jaren. Er had hier dus het niet dikwerf voorkomende geval plaats, dat een rekwisitoor tot vrijspraak door eene veroordeelende beslissing van den regter gevolgd werd.

*— Via Southampton schrijft men ons weder uit Paramaribo van den 5. Julij:

„De algemeene gezondheidstoestand laat in de kolonie niets te wenschen over; de laatste dagen der vorige maand echter vernam men, dat bij de Duitsche kolonisatie Albina, aan de Marowijne, eene epidemie zoude zijn uitgebroken. De Gouverneur zond onmiddelijk den officier van gezondheid Dr. *Dumontier* met de koloniale schroefboot Paramaribo derwaarts, om zich van den toestand der kolonisten te vergewissen en de noodige hulp te verleenen. Gisteren 4 Julij is de heer *Dumontier* teruggekomen; wij vernemen, dat er geene belangrijke zieken meer zijn; er hadden zich plotseling onder de kolonisten moeraskoortsen vertoond, waaraan er drie bezweken waren. Deze kolonisatie voor partikuliere rekening ondernomen is zonder geneeskundige en hulp op verren afstand van het bewoonde gedeelte der kolonie aangelegd, terwijl de kommunikatie genoegzaam uitsluitend over zee moet plaats hebben. Voorloopig heeft het bestuur in de behoefte aan geneeskundige hulp voorzien.

Zondag den 29 Junij overleed alhier de heer Mr. *A. C. Focke*; in dezen verdienstelijken man verliest de kolonie een nuttig burger en de wetenschap een warm voorstander. Hij was President van het kollegie van kleine zaken, enz.

Bij Gouv. Res. is aan de heer *T. Jansen Eijken Sluiters*, op zijn verzoek eervol ontslag verleend als lid van den kolonialen raad en als heemraad der divisie beneden Suriname en Thorarica.

Den 28 Junij is van hier vertrokken de brik de Zwaluw kapt. *Uitermark* naar Amsterdam.

Den 1 Julij zijn van hier binnengekomen de schepen Johanna Christina kapt. *J. A. de Lang* Bacchus kapt. *Hofker*, Elize Henriette, kapt. *Detering*, alle van Amsterdam.

Gedurende het 1e kwartaal 1856 zijn alhier aangekomen 7 schepen uit Nederland, 5 uit N. Amerika en 44 uit vreemde plaatsen; — vertrokken: naar Nederland 11, N. Amerika 6, vreemde plaatsen 42.

Uitgevoerd is er naar Nederland 5,257,725 pond. suiker, 17,895 p. heele en 4,575 p. gebrokene koffij, 87,205 p. schoone katoen, 10920 p. kakao, 3,908 p. arrowroot, 250 p. gomma (stijfsel), 8,210 gallons rum, 15 gall. dram, 9,000 p. kwassiehout, 334 p. tonkaboonen, 855 p. Roucou (Orleans), 1,285 p. huiden, 1,088 kub. voeten cederhout, 14 kub. voeten groenhart, enz, — Naar N.-Amerika: 892,349 p. suiker, 400 p. heele koffij, 24,285 p. kakao, 145,528 gall. Melassie, enz. — Naar vreemde plaatsen: 2,308,537 p. suiker, 2,025 p. heele koffij, 171 p. gebroken koffij, 41,925 p. schoone katoen, 16,564 p. katoenpitten, 17,860 p. kakao, 90 p. tonkaboonen, 22,772 gall. rum, 450 gall. dram, 52,202 gall. melassie, 62,529 p. maïs, 1,800 koornmeel, 4,500 spieren koorn, 2.750 p. huiden, 2,566 kub. voeten hout, enz.

— Zr. Ms. korvet met stoomvermogen Prinses Amelia zal, naar men verneemt, naar Swidemunde stevenen en dáár Z. K. H. prins *Frederik* der Nederlanden, welke Z. M. den Koning, bij de krooning van Keizer *Alexander II* te Moskou zal vertegenwoordigen, met gevolg aan boord nemen en de reis naar Peterburg voortzetten.

— Bij de hitte, die dezer dagen tot 86° in de schaduw rijst, wordt de aandacht bij de inwoners gevestigd op de wenschelijkheid, om de straten een paar maal daags met water te verkoelen.

:— Den 15. dezer zal de tweede serie der oefenschool met de minié-geweren in de vlakte van Waalsdorp weder aanvangen, waartoe onderscheidene officieren en manschappen der verschillende regimenten infanterie in de residentie zullen aankomen.

:— Aan de Kon. Militaire Akademie voor de land- en zeemagt te Breda, bevinden zich thans ongeveer 325 kadetten, alsmede 28 adelborsten, die zich in het laatste studie-jaar bevinden.

— Op den 14. Aug. aanst. zal van Harderwijk vertrekken, om den 16. daaraanvolgende aan het Nieuwe Diep over te gaan, een detachement sterk 120 onderofficieren en manschappen, bestemd naar Oost-Indië, onder het kommando van den kapitein-adjunkt van den generalen staf bij het leger in Ned.-Indië *J. W. van Langen*, mitsgaders tot medegeleiders den 1. luit. der kav. *J. Sodenkamp*; den 1. luit. der inf. *J. C. ten Ham*, beide van voornoemd leger; en den 1. luit. der artill. *B. de Jong*, welke drie eerstgenoemde officieren van verlof naar Java terugkeeren.

— Men verneemt, dat bij gelegenheid van de 25e verjaring van den tiendaagschen veldtogt, de officieren van het te Middelburg in bezetting liggende 8de bataillon van het 1e reg regement infanterie, die aan de krijgsverrigtingen van 1831 hebben deelgenomen, voornemens zijn van den 2 tot 11 dezer het groote metalen kruis te dragen, tot herinnering aan die wapenfeiten en als een huldeblijk aan hunnen aanvoerder den prins van Oranje, wijlen Z. M. koning Willem II.

— Aan de *Gron. Ct.* ontleenen wij het volgende berigt: Hier ter stede is een brief ontvangen van den kok *P. Jonkman*, die is uitgezeild met eene Nederlandsche brik, bestemd van Londen naar New-York en welke bij de Bahamabank is gestrand, met landverhuizers. De brief is geschreven uit Queenstown den 25. Julij en hoofdzakelijk van navolgenden inhoud: Voor ruim 12 weken kregen wij zwaar weder, gevolgd door donder en bliksem, 't welk ruim twee etmalen duurde. Ons schip werd geweldig geslingerd, zoodat wij zwaar lek kregen; des nachts ten 12 uur kregen wij een' zwaren donderslag in onzen grooten mast, zoodat hij vaneen spleet, en konden daar geene zeilen langer aanhouden en het schip niet langer boven houden, zoodat onze kapitein besloot het schip te verlaten en de sloep uit te zetten, zonder dat de passagiers er van wisten. Voordat wij evenwel dit gedaan hadden, hadden deze zich reeds in twee sloepen begeven, maar moesten wij, om niet te verdrinken, eenige passagiers in zee werpen, terwijl de anderen hunnen dood te gemoet zagen op het achtergelaten wrak. Van de 145 passagiers, zegt de briefschrijver, moet niet een zijn teregt gekomen. Alleen de ekwipage, bestaande uit 12 manschappen en den kapitein, is behouden gebleven.

— Het is ons een waar genoegen onzen lezers te kunnen mededeelen, dat aan een' onzer landgenooten, een jeudig kunstschilder, den heer *A. J. F. Vermeulen*, van Breda, de eer der onderscheiding van zijn toenemend talent buitenslands heeft mogen ten deel vallen, zijnde dezer dagen een zijner stukken, voorstellende eene markt met gevogelte, enz. aangekocht voor de som van ƒ500 door de eigenaars van het kristallen paleis te Sydenham, nabij Londen, om in de aldaar aanwezige kostbare verzameling opgenomen te worden. *Bred. C.*

— De *Gooische Courant* geeft hare ergenis er over te kennen, dat onlangs bij het tolhek van den Larener straatweg, toen de koningin weduwe en prins *Hendrik* er van paarden verwisselden, niet alleen vrouwen, leegloopers en kwadejongens de vorstelijke personen, die beleefd groetten, zonder eenige beleefdheids betooning stonden aan te gapen, maar dat zelfs drie Naarder veldwachters even lomp zich gedroegen tegenover de koningin weduwe en den prins. Herhaaldelijk hebben ook wij ons over dergelijke handelingen tegenover vorsten en vorstinnen van ons koninklijk huis of van vreemde vorstenhuizen moeten ergeren. Bij de liefde, die aan elk Nederlander ook in de dorpschool wordt geleerd voor de leden van het beminde huis van Oranje, ware het wel te wenschen dat er ook werd geleerd, van die liefde althans blijk te geven door beleefdheidsbetuiging, als men toevallig het genoegen heeft, een vorst of eene vorstin van dat huis te mogen zien.

TEXEL 2 Augustus.

Uitgezeild: Australia, kapt. *Jochems*, naar Batavia.

BEROEPEN:

te Piershil de heer Dr. *H. G. Hagen*, Kand.
„ Longerhouw Ds. *W. A. Beeking* te Genemuiden.
„ Oisterwijk „ *E. J. W. Koch* te Oijen en Megen.

AANGENOMEN:

naar Zeijst door Ds. *J. J. Richard* te Hilversum.
„ Slochteren „ *M. J. Adriani* te Wester en Heiligerlee.

BEDANKT:

voor Noord Zijpe door Ds. *J. J. Bos* te Soest.

Bij den BURGERLIJKEN STAND te *UTRECHT* zijn van den 27. Julij tot den 3. Aug. 1856

ingeschreven: ondertrouwd 14 paar; — gehuwd 9 paar; geboren 23, als 16 j. en 7 m.; — overleden 18, als 7 van het m. en 11 van het v. geslacht, waaronder 1 levenloos aangegevene.

Bij den BURGERLIJKEN STAND te *AMERSFOORT* zijn van den 27 Julij tot den 2 Aug. 1856.

ingeschreven: Ondertrouwd 3 paar; — Gehuwd 3 paar. *Geboren*: 1 jongen en 3 meisjes; *Overleden*: geen.

SPANJE.

MADRID, 28 Julij.

De regering zal, door het standpunt waarop zij staat en zich niet verder door de reaktionnaire partij willende laten meeslepen, wijl deze haar dan weldra den voet zou ligten, bestendig met ultra-reaktionnairen in strijd zijn, en de overtuiging dat haar val ten voordeele dezer laatsten zou zijn, zal haar welligt de steun van eenige liberalen schenken, te meer wijl de strenge maatregelen van *Narvaez* in 1848 nog lang in het geheugen zullen blijven, terwijl men nu met zachtheid te werk gaat en alhier geen doodvonnis of veroordeeling tot deportatie is uitgesproken; eenige personen, bij wie men wapens gevonden heeft,

zijn wel gearresteerd, maar de strenge straf van het besluit van den kap. gen. zal niet op hen toegepast worden. De krijgsraad is mede zeer traag in zijn arbeid en schijnt dien, gelijk men zegt, op de lange baan te willen schuiven. De heer *Madoz* is geheel uit eigen beweging voor hem verschenen en uit de antwoorden door hem gegeven blijkt, dat hij de militie vereenigd heeft op bevel der kommissie van de militie en het gemeente bestuur, en die manschappen zich eerst van hunne wapenen bediend hebben, toen de afgevaardigden, wie zij moesten beschermen, door de kogels der soldaten in levensgevaar gebragt werden.

Naar men verzekert is gen. *Marchesi* in eene tweede ontmoeting met de opstandelingen gedood en zijn zijne manschappen tot hen overgegaan. Gen. *Blanco* is door hen weder in vrijheid gesteld.

De soldaten in de hoofdstad zijn met de vermindering van diensttijd van slechts zes maanden niet te vreden en eenige bataillons dreigden gister avond tot muiterij over te slaan, zoodat men om dit te keeren elk hunner 25 realen gegeven heeft.

Gelijk wij reeds meldden, gaat men te Barcelona met meer gestrengheid te werk, zoodat de minister van oorlog aan gen. *Zapatero* heden geschreven heeft, om zooveel mogelijk genade te verleenen. Zeventien oproerlingen zijn reeds doodgeschoten, en 12 tot de galeijen veroordeeld. De rust is er overigens hersteld.

De *Gaceta* van heden bevat nog de volgende mededeelingen:

Ten gevolge der beweging van gen. *de la Canada* tegen Jaen, is de revolutionnaire Junta aldaar op de vlugt getogen en de militie uiteengegaan, waarop hij ook te Grenada zonder moeite de orde hersteld heeft.

Het garnizoen van Barcelona heeft 3 hoofdofficieren, 8 officieren en 32 soldaten verloren, terwijl het getal dooden en gewonden 332 bedraagt, en men op de kerkhoven van Barcelona en Gracia 224 lijken begraven heeft, zonder nog te rekenen die, welke de rebellen gedurende den strijd zelven begraven hebben. De gebeurtenissen in deze stad zijn, hoewel de *Gaceta* ze eenigzins verzacht, inderdaad van schrikwekkenden aard geweest.

Volgens de meening van sommigen zal de regering, zonder de Cortes bijeen te roepen, eene zeer vrijzinnige grondwet afkondigen, en zouden de gewigtigste maatregelen, na het herstel der orde, door haar te nemen zijn, 1°. de regeling van het personeel in den zin der liberale unie, 2°. de reorganisatie van den Staatsraad, 3°. de uitbreiding van het leger en 4°. die van de burgerwacht.

In strijd met het vroeger beweerde zon het ontslag van gen. *San Miguel* ten tweedenmale geweigerd zijn.

Teruel heeft zich onderworpen, en dit voorbeeld zal waarschijnlijk weldra door Saragossa gevolgd worden.

MADRID, Vrijdag 1 Augustus.

Daar Saragossa zich heeft onderworpen, is de generaal *Dulce* heden, om 2 uren na den middag, aan het hoofd der troepen, er binnen getrokken. Het geheele Schiereiland is thans weder in rust.

DUITSCHLAND.

WEENEN 30 Julij.

Omtrent de ongeregeldheden welke den 25. Julij op Modena's grondgebied plaats vonden, verneemt men het volgende:

In den nacht van 25 op 26 had zich een zestigtal ongewapende lieden, onder de leiding van zekeren *Ratti* aan de grenzen nabij Parmignola vereenigd. Eenige gendarmen ontmoetende, riep *Ratti*: »Eerbied voor de wet! Leve de konstitutie!" Op Modeensch grondgebied waren wapenen en meer woelgeesten, die zich met hen vereenigden, de telegraaflijn doorsneden en zich van de kas der Modeensche douanen, waarin 2000 Oostenrijksche zwanzigers, meester maakten. Daar men niets meer verneemt schijnt de rust hersteld te zijn.

De regeringen van Napels en Modena hebben bevel gegeven, om alle onderdanen aan te houden, die, in het Engelsch vreemden-legioen gediend hebbende, in hun land mogten willen terug keeren.

— 2 *Aug.* Met. 5 pCt. 83 3/4; 4 pCt. 73 1/2; Bank. 1098; Credit-Anst. 382 1/4; Noord-Bahn-Akt. 288 1/2; O.-Fr.-Spoorw.-Akt. 238; Saltzb.-Sp.-Akt. 110 1/4; Lomb. Ven. 120; wiss. op Lond. 10 03; Parijs 119 1/2.

BERLIJN 3 Aug.

Heden morgen wordt H. M. de keizerin moeder van Rusland te Sanssouci verwacht.

De Russische gezant aan het Engelsche hof graaf *Chreptoiwitsch*, wiens vertraagde komst te Londen aldaar reeds ongerustheid veroorzaakte, is gisteren van hier naar Engeland vertrokken. Het Pruissische eskader onder bevel van prins *Adalbert*, ligt, volgens de laatste berigten te Madeira.

De koninklijke familie van Saksen heeft zich naar Toeplitz begeven, het verblijf van den keizer van Oostenrijk.

Te Hamburg is men voornemens onder de naam van *Vereins Bank in Hamburg*" een bank op te rigten, met een kapitaal van 20 millioen mark banko en 10 millioen thaler, verdeeld in aandeelen van 200 mark banko en 100 thaler.

De stad Moskou heeft besloten uit haar reserve kapitaal 50,000 zilverroebels te besteden voor de feesten ter gelegenheid der krooning van keizer Alexander.

ENGELAND.

LONDEN, 31 Julij.

De gemeenteraad is heden in Guildhall vergaderd, om gen. *Williams van Kars* het diploma van eereburger en den eeredegen aan te bieden, welke plegtigheid onder de eenparige toejuiching der verg. plaats vond, en gevolgd werd door een *lunch* door den Lord Major den generaal en den raad aangeboden.

Volgens berigten uit Californie zou men zich aldaar van de Unie willen afscheiden en eene onafhankelijke republiek vormen.

LONDEN, Vrijdag 1 Augustus.

De *Times* berigt, dat het Engelsche gouvernement het voorstel van Denemarken, om het tolregt van den Sund te kapitaliseren, verworpen heeft. Men wenscht dat die tol bij de aankomst of vertrek van een schip gevorderd worde. Het dagblad meent, echter dat het meest rationnele zal zijn, dat er eene kompensatie worde gevonden, die eens voor altijd een einde make aan de kwestie.

— 2 *Aug* Gek. 93 3/4, Sp. 3 pCt. 44 1/2; 1 1/4 pCt. 24 3/8; Rusi 5 pCt. 112; 4 1/2 pCt. 98 1/4; Holl. 4 pCt. 97; 2 1/2 pCt. 65; Sard. 5 pCt 92 1/4; Braz. 101 1/2.

FRANKRIJK.

PARIJS 1 Augustus.

De tijdingen uit Madrid bevatten niet veel belangrijks. Het schijnt dat de regering eene bijzondere konstitutie zal oktroijeren. Wat betreft Napels, schijnt Oostenrijks bemiddeling, welke niet van zoo dreigenden aard is geweest als velen beweerden, tot eenig gevolg te zullen leiden. Althans men spreekt reeds van eene amnestie, doch meent dat die niet van zoo ruimen omvang zal zijn als men regt heeft te verwachten. Het gerucht echter, dat den heer *Hubner* eene zending betreffende die hervormingen is opgedragen, is ongegrond.

De krooning van keizer *Alexander* is uitgesteld tot 7 Sept. Admiraal *Jurien de Lagravière* zal, naar men zegt, bij die gelegenheid in het gevolg van den graaf *de Morny* de Fransche Marine vertegenwoordigen.

De uitspraak in de zaak der erfgenamen van den heer *Pescatore* is verdaagd tot den 27en. Waarschijnlijk hoopt men inmiddels eene transaktie tusschen de partijen te bewerken.

De hertogin *van Orleans* is met den graaf *van Parijs* en diens gouverneur te Frankfort aangekomen, hetgeen waarschijnlijk aanleiding gegeven heeft tot het gerucht der aldaar te houden familie-konferentie.

— 2 *Aug.* 4 1/2 pCt. 93,60; 3 pCt. 70,90; Sp. 3 pCt. 40; 1 1/4 pCt. 25; Oostenr. Spoorw. 866.

MARSEILLE, Vrijdag 1 Augustus.

De *Roland* is heden middag van Konstantinopel alhier aangekomen, hebbende aan boord den maarschalk *Pelissier*, die om 2 1/2 ure te Cannebiere ontscheept is. De maarschalk is met het gejuich van *leve de Keizer!* ontvangen. De troepen waren langs den weg geschaard. De generaal *Roguet*, aide-de-kamp van den keizer, en de autoriteiten hebben den maarschalk verwelkomd. Morgen zal hij een togtje naar de waterleiding van Roque Tavour doen. Zondag zal hem een groot banket worden aangeboden. Maandag zal de maarschalk naar Parijs vertrekken.

De aanvoer van granen blijft hier voortduren. Op eenen dag, 30 Julij, zijn 45 vaartuigen met granen en andere levensmiddelen alhier binnen geloopen, en gisteren 25 schepen. Binnen 2 dagen hebben wij 150,000 hectoliters granen ontvangen. Uit de zee van Azoff worden nog vele ladingen verwacht.

Julij.	GEHUWD.	
30	W. Boomkamp en W. E. Hoet.	's Hage.
31	J. Caminha en A. P. Lonus.	Weesp.
31	C. J. Clatder en G. Termeulen.	Amsterdam.
8	A. v. d. Drift en M. J. Jacobi.	's Hage.
31	W. G. A. Diederichs en V. E. L. Portman.	Amsterdam.
30	J. A. Groen en M. E. Rijnten.	Arnhem.
30	C. A. v. d. Kemp en E. C. Op den Hooff.	's Hage.
30	A. de Koning en H. J. A. Nebbens Sterling.	Dordrecht.
31	C. L. C. van Kretschmar van Veen en A. E. A. Bosch Reitz.	Amsterdam.
21	L. M. A. Rant en J. C. J. v. d. Horst.	Leijden.
21	J. H. de Rooze en A. de Roos.	Leijden.
31	J. H. Schuurmans Stekhoven en W. J. Zegers.	Harderwijk.
30	G. W. Zahn en R. Scherppingh.	's Hage.
	BEVALLEN.	
2	C. J. v. Akerlaken geb. de Vicq, d. zoon.	Hoorn.
2	J. van Asperen geb. Hamstra, zoon.	Leeuwarden.
26	A. J. Burger geb. Ockers Cau, dochter.	Doesburg.
31	C. v. Cleef geb. Kalff, dochter.	Zwolle.
24	A. E. Douwes geb. Andreae, zoon.	Leens.
26	A. D. Deel geb. Reitsma, dochter.	Franeker.
29	J. C. Franses geb. v. Reijsen, zoon.	's Hage.
31	C. Gips geb. Peletier, dochter.	Schiedam.
27	J. W. Jonstra geb. v. d. Hoek, zoon.	Sneek.
31	A. C. C. de Kock geb. des Tombe, d.	's Hage.
28	A. A. A. Maaldrink geb. Wicheriches, d.	Deventer.
29	C. J. Middelbeek geb. Wernink, zoon.	Amsterdam.
29	A. H. T. Meijboom geb. Tijdeman, d.	Amsterdam.
30	A. Moens, 29 j.	Rotterdam.
2	IJ. A. Pol geb. Overdijk, zoon.	Franeker.
29	C. J. Rasch geb. Voet, zoon.	's Hage.
2	M. G. Smits geb. Sieuwerts, zoon.	Haarlem.
2	A. D. Sierevelt geb. Nierstrasz, zoon.	Leeuwarden.
29	M. L. Wenholt geb. Senn van Bazel, d.	Harlingen.
30	M. E. Zijlstra geb. du Bois, zoon.	Leeuwarden.
	OVERLEDEN.	
30	S. Brouwer, 63 j.	Leeuwarden.
2	*Mevr.* M. v. Duuren geb. Elsink, 78 j.	Amsterdam.
30	L. W. de Grient Dreux, 66 j.	Franeker.
21	H. A. Kremer, 38 j.	Groningen.
27	*Mej.* F. J. Huisman, 72 j.	Bolsward.
22	*Mevr.* H. Kruimel geb. Kruimel, 63 j.	Amsterdam.
2	J. A. W. Meijer zoon, 14 j.	Zwartsluis.
2	E. A. Oudin, 35 j.	Zutphen.
30	*Mevr.* A. C. E. Swart Abrahamsz geb. Gildemeester.	Amsterdam.
31	G. H. v. d. Toorn, 33 j.	's Hage.
20	*Mevr.* C. J. A. v. Voorst geb. Rameau, 54 j.	Heerenveen.

ADVERTENTIEN.

PARK TIVOLI.

*** Op Zondag den 3. Aug. 1856, des namiddags ten 7 ure, **Groot Militair Harmonie-Concert.**

Entreé 25 cents de persoon.
Kinderen 15 Cents ieder.
De Ondernemer,
J. WOLTERS.

PARK TIVOLI.

*** Het **Koncert** van den Heer J. EDUARD STUMPFF, No. 4 van het abonnement, zal plaats hebben op Woensdag den 6. Augustus. Het Programma zal later bekend gemaakt worden.

De Ondernemer,
J. WOLTERS.

*** Op Woensdag den 6. Augustus 1856 en volgende dagen, 's morgens ten 10 ure, zal men in de zaal nevens den Schouwburg aan het Vreeburg te Utrecht, publiek verkoopen:

Diverse **Manufacturen**, als: stukken fijn Linnen, stukken en lappen gekleurd Katoen, Orleans, Keper en Servetgoed, eene partij Kousen, Corsetten, zijden Dassen, Tulle, etc.

Voorts het toebehooren eener GAREN, LINT en BANDWINKEL, diverse PARFUMERIEN, twee STAANDE WINKELS en vier TOONBANKEN, MEUBELEN en HUISRAAD, waaronder een Mahoniehouten Kabinet, dito Secretaire, Chiffonnière, Canapés en een staand Horologie.

Te zien 5 Augustus van 10—4 ure.

*** Op Donderdag den 7. Augustus 1856, 's middags 12 ure, zal te Vreeswijk, ten overstaan van den Notaris DUYFJES, residerende te Utrecht, in het openbaar om gereed geld worden verkocht:

Eenige pakken TABAK (Java dek), eene partij PEPER, PIEMENT, ORSEILLE, WOL, SENEBLADEREN, KOFFIJ, RIJST, eenige kisten BOEK- en PLAATWERKEN, eenige kisten GOM, een pak KINA, eenige pakken ZOETHOUT, HENNIP, gebroken VAATWERK, en hetgeen meer te voorschijn gebragt zal worden, en voor den aanvang van den verkoop bezigtigd kan worden. Alles afkomstig van het gezonken Rijnschip Urania.

*** Op Zaturdag den 16. Augustus 1856, 's namiddags ten 5 ure, zal in het lokaal van verkoopingen te Utrecht achter St. Pieter, in het openbaar worden verkocht:

Een voor weinige jaren nieuw gebouwd, voor zomer- en winterbewoning zeer geschikt BUITENVERBLIJF, bestaande in een Heerenhuis, voorzien van eene Zaal, vier Beneden- en twee Bovenkamers, Schuur of Bergplaats, Erf, en welaangelegden Tuin, voorzien van vele fijne vruchtboomen en heesters, zeer aangenaam gelegen te Utrecht in de Maliebaan, wijk I No. 1J7 B.

Breeder bij biljetten en nader onderrigt ten kantore van den Notaris DUYFJES, te Utrecht.

*** Op Woensdag den 20. Augustus 1856, des morgens ten elf ure precies, zal men in het Regthuis van Loenen, aan den straatweg in het dorp Loenen publiek verkoopen:

De AMBACHTSHEERLIJKHEDEN van de beide Loosdrechten, Mijnden, Oudover, Muyderveltt en Loenderveen, met alle regten daaraan verbonden. De grove, smalle en krijtende tienden aldaar. Eene kapitale BOEREN-HOFSTEDE genaamd *BIJDRECHT* met 22 B. 96 R. 30 E. Boomgaard-, Tuin-, Wei-, Hooi- en Boschlanden, aan de Mijndersche sluis. Een perceel Wei- en Hooiland, groot 13 B. 73 R. 20 E. tusschen den Drecht en de Bloklaan. Eene HOFSTEDE, zijnde van ouds het Hof en de Ridderhofstad Mijnden, met het regt van den Tol van de Mijndersluis en de Visscherij in den Drecht, met vijf Houtboschjes aldaar. Eene HOFSTEDE aan de Loenderveensche sluis, met het regt van Tol en Visscherij, alsmede onderscheidene perceelen Veen-, Wei- en Hooilanden. Alles gelegen onder Loosdrecht, nabij het dorp Loenen.

In perceelen en in massa's, zoowls dit is beschreven bij notitie, te bekomen bij de Notarissen STEVENS en BUSKES, te Utrecht, de Heeren J. D. LANDRÉ en Co. te Amsterdam en den Heer J. F. DE WIT, Burgemeester te Loosdrecht.

*** Men zal op Donderdag 28 Augustus 1856, des namiddags ten één ure, in het Logement van *P. van Dijk*, te Doorn, ten overstaan van den Notaris J. C. SCHADEE, gevestigd te Zeyst, in het openbaar verkoopen: Het BUITENGOED genaamd *ZONHEUVEL*, met Heerenhuis, voorzien van 6 Benedenkamers, Keuken, Kelder en Zolder, waarop 2 Logeer- en 2 Dienstbodenkamertjes, Koetshuis, Stalling, Tuinmans- en Arbeiderswoningen, Schuren en andere getimmerten, terrein van vermaak, grooten Moestuin met fijne vruchtboomen, twee Boomgaarden, Bouwland en Bosschen, alles te zamen groot circa 27 bunders, alleraangenaamst gelegen in de gemeenten Doorn en Maarn, Kadaster Sectie A No. 806—810. B. 657—678. Te aanvaarden 1 October dezes jaars. Breeder bij biljetten en nader onderrigt ten kantore van bovengenoemden Notaris.

*** De gewone **driemaandelijksche verkooping** van velerhande Goederen, waaronder nieuw modern Meubilair, vooral Stoelen, zal aan het lokaal van verkoopingen ACHTER ST. PIETER binnen Utrecht worden gehouden op Dingsdag *DEN 26. AUGUSTUS* 1856 en volgende dagen, des voormiddags ten 10 ure. De Goederen hierbij te voegen, worden dagelijks aldaar aangenomen tot Dingsdag den 19. Augustus, en alles zal Maandag voor den verkoopdag voor een ieder te zien zijn.

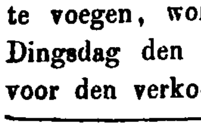

*** Op Zaturdag 13 September 1856, 's avonds ten 5 ure, zal te Utrecht achter St. Pieter, F. 363, worden geveild:

Een hecht, welingerigt HEERENHUIS met Erf en fraaijen Tuin, staande te Utrecht aan de Oostzijde van de Jufferstraat over het Geertekerkhof, B. 581, kadastraal C. 2303, verhuurd tot 1 Mei 1857 voor *f* 350.— 's jaars. Te bevragen ten kantore van den Notaris DE BALBIAN VAN DOORN.

*** **TE HUUR**, — een perceel uitmuntend BOUWLAND, groot ruim 20 Bunders, hetzij in eens of bij gedeelten — zijnde gelegen in het Gooy, gemeente Houten, en te aanvaarden direct na afloop van den oogst; — *welke gronden allen zijn gedraineerd.*

Informatie en aanwijzing te bekomen bij den Heer H. G. WITTE, in *het Huis ten Halven*, onder Werkhoven.

Te Huur, dadelijk te aanvaarden,

*** Eene rojale en zeer fraaij uitzigt hebbende INTREK, bestaande in 4 Kamers, Zolder en Keuken, met uitlopen, en privé, staande aan 't Vreeburg, boven het Arnhemsche Koffijhuis te Utrecht; nader adres met franko brieven bij den bewoner aldaar.

*** Tegen primo November 1856 vraagt men voor eene bejaarde Dame, twee ongemeubileerde KAMERS of ééne KAMER met ALCOVE, *met de middagkost en bediening*, op eenen goeden stand, in de Dorpen Breukelen of Maarssen.

Met opgave van huurprijs, ligging enz., adressere men zich franco onder lett. H. bij den Boekhandelaar B. DEKEMA, te Utrecht.

*** Er worden verlangd, in de nabijheid van Utrecht, bij fatsoenlijke lieden, twee KAMERS met gebruik van een lommerrijken Tuin, voor den tijd van een à twee maanden. Brieven franko onder lett. M. aan het bureau dezer Courant.

ALLE BLOEMLIEFHEBBERS

*** worden beleefdelijk uitgenoodigd, om in mijne Bloemisterij te komen bezigtigen, mijne fraai bloeijende *Anjelieren*, mijne weêrgaloos schoone *Petunia's* en de Japansche Roos, met *groene bloemen.*

R. C. AFFOURTIT, Jz.
Bloemist, over het Maliehuis.

*** Men vraagt op een Dorp nabij Utrecht, een ongehuwde BAKKERSKNECHT, Protestant, en van goede getuigschriften voorzien. Informatien bij P. VLAANDEREN, Mariestraat te Utrecht.

*** De ondergeteekende belast zich met het **schilderen, vergulden** en **bakken** van **Porcelein,** geeft ook **onderwijs** in dit vak en levert tevens alle soorten van de beste **Porceleinkleuren,** tegen civiele prijzen.

N. HENSE, Porceleinschilder te Zeist.

Technische School te Utrecht.

*** Deze inrigting, in het jaar 1850 tot stand gekomen, biedt aan jongelieden, die zich aan het fabriekwezen, den koophandel, den landbouw of de bouwkunde wenschen te wijden, de gelegenheid aan, die kundigheden te verkrijgen, welke overeenkomstig met de eischen van den tijd, als onmisbare grondslag mogen beschouwd worden, voor de beoefening van elken tak van nijverheid. In het bijzonder ook dient deze school tot eene regtstreeksche voorbereiding voor de toelating tot de Akademie te Delft.

Overeenkomstig met deze strekking wordt er onderwijs gegeven in de Wis-, Werktuig-, Natuur- en Scheikunde, de Geschiedenis, de Topische, natuurkundige en Handelsgeographie, de Nederduitsche, Hoogduitsche, Fransche en Engelsche talen, de Mechanische technologie, Technologische- en Landbouw scheikunde, het Boekhouden en het Bouwkundig-, Werktuig-, en Ornamentteekenen.

De cursus is bepaald op drie jaren en zal weder eenen aanvang nemen op den 18 Augustus e. k.

Tot dezen cursus worden toegelaten jongelieden, die aan een admissie-examen, dat den 16. Augustus aanstaande zal worden afgenomen, kunnen voldoen.

Voor de huisvesting, verzorging en huisselijke opvoeding der leerlingen bestaat gunstige gelegenheid.

Voor de aangifte tot het examen en het verkrijgen van den prospectus der inrigting en alle verdere informatie vervoege men zich tot den Heer D. GROTHE, directeur der Technische school.

De verzorgers der Technische school,
H. A. VAN DEN WALL BAKE, W. H. DE HEUS,
G. J. MULDER, R. VAN REES.

LEESBIBLIOTHEEK.

*** De Leesbibliotheek van den Boekhandelaar N. DE ZWAAN te Utrecht, bevat een 20,000 tal Boekdeelen in de *Hollandsche*, *Fransche*, *Engelsche en Duitsche* Talen, en wordt dagelijks vermeerderd met de nieuw uitkomende Werken. 38 der voornaamste Tijdschriften in vier bovengenoemde Talen zijn mede aldaar ter lezing te bekomen. *Prospectussen gratis verkrijgbaar.*

*** Bij den Boekhandelaar J. A. VAN WOESTENBERG, te Utrecht, is verschenen en verkrijgbaar gesteld op den 4 Augustus 1856:

HERDERLIJK ONDERRIGT
van den **Aartsbisschop van Utrecht** en de **Bisschoppen van Haarlem en Deventer,** over de onbevlekte Ontvangenis der H. MAAGD MARIA . . . . *f* 0,3

Door wien mede is uitgegeven:

Bemerkingen van eenen Godgeleerde over de BUL VAN PIUS IX, betreffende de Ontvangenis der H. Maagd . . . . *f* 0,

---

*** De Boekhandelaren KEMINK EN ZOON te Utrecht, hebben uitgegeven en aan alle boekhandelaren in het rijk verzonden:

VERVOLG
van Mr. JOHAN VAN DE WATER
GROOT PLAKKAATBOEK
'S LANDS VAN UTRECHT.

Van den vroegsten tijd af tot het jaar 1805. Door Mr. C. W. MOORREES, ridder der orde van den Ned. Leeuw, komm. der orde van de Eikenkroon, Griffier der Staten van Utrecht en Dr. P. VERMEULEN, Bibliothekaris der hoogeschool, archivaris der provincie, te Utrecht.

Eerste deel, Eerste Aflevering. Bladz. 1—10 met titel, enz., in folio. Prijs *f* 2,10.

HEINRICH HEINE'S SÄMMTLICHE WERKE
in wohlfeiler Taschenausgabe.

*** Bereits erschienen:

REISEBILDER, 4 Thle . . . . . *f* 4,
VERMISCHTE SCHRIFTEN, 3 Thle - 3,
BUCH DER LIEDER. Mit Heine's Porträt - 1,
DER SALON, 4 Thle . . . . . . - 5,
NEUE GEDICHTE . . . . - 1,

Zu haben bei M. H. BINGER & SöHNEN Amsterdam und durch alle Buchhandlungen zu beziehen.

GEVEILD den 2. Augustus 1856.

Een Huis binnen Utrecht, aan den Drift, C. 329. *E. J. van Schaick* qq. *f* 6300. Een Huis binnen Utrecht, oz. van de Lange Nieuwstraat, 555. *M. Sander.* *f* 1675.

Marktberigten.

Schiedam, 2 Augustus. Rogge, verkocht: 144 ℔ Arendburg *f* 30) r/w. Gerst 125 ℔ Kunda *f* 320 :/m.

Moutwijn per Ned. vat zonder fust *f* 23.50, Jenever *f* 28,00, id. Amst. proef *f* 29,25, zonder de belasting.

WAARNEMINGEN, gedaan op het Koninklijk Nederl. Meteorologisch Observatorium te Utrecht. (*Zonnentijd*.)

Aug.	Uur	Wind-rigt	Wind-kr	Barom bij 0°	Ther F	Afwijk d temp	Vochtigh	Hoev. regen	Aanmerkingen
			N. G						
2	2	ozo.	0 5	64.15	86.7	+ 9.7	0.3	0	Helder.
	10	ono.	0	64 20	71 4		72	0	Idem.
3	8	ono.	0.0	63.96	73.8		72	0	Idem.

PRIJZEN DER EFFEKTEN.
AMSTERDAM 2 Augustus 1856

NEDERLAND.					
Werkel. Schuld . . .	2½	pCt.	64½		
dito dito	3	„	76⅛		
dito dito	4	„	95⅜	95½	95⅝
Handelmaatschappij .	4½	„	133½		
Oost-Indische Leening	4	„	95		
Aand. Rijn-Spoorweg	4½	„	100		
RUSLAND					
Oblig bij *Hope en Co.*	5	„	104		
Obligat. 1828 & 1829	5	„	102⅝		
Cert. bij *Stieglitz* . .	4	„	86⅝		
POLEN.					
Obligatien.	4	pCt.	79⅞		
SPANJE					
Obligatien	1¼	pCt.	24½	24⅝	24⁹⁄₁₆
Binnenl. Schuld . . .	3	„	39½	39⅝	39⁹⁄₁₆
Bewijzen Koepons . . .			6³⁄₁₆		
OOSTENRIJK.					
Oblig. Metaliek	5	„	78½	78⅝	78⁹⁄₁₆
Oblig. N..	5	„	85⅝		
dito dito La B. . . .	5	„	85⅝		
dito dito	2½	„	40½	40⁹⁄₁₆	
BELGIE.					
Cert. dk. bij *Rotschild*	2½	pCt.	52		
PORTUGAL.					
Obligatien	3	pCt.	45⅞	46	
AMERIKA.					
Mexiko, Obl. 1851 £100	3	„	22¹¹⁄₁₆		

Snelpersdruk van L. E. BOSCH EN ZOON.

Bijvoegsel bij No. 183 van de Utrechtsche Prov. en Stads-Courant.

PROVINCIALE STATEN VAN UTRECHT.

Zitting van Dingsdag 15. *Julij* 1856.

(*Vervolg.*)

De *Voorzitter* zegt, dat van de beschermende regten, welke later tot groote bevordering der nijverheid zijn opgeheven, een is overgebleven, nl. op de paardenfokkerij, want was het dat niet, dan zou Spr. niet weten, welke de bedoeling van het reglement moest zijn. Nu zegt Spr., dat niet gebleken is, dat de fokkerij in dezen eene uitzondering op de overige takken van nijverheid moet maken. Spr kan zich moeijelijk den toestand voorstellen gelijk die was van 1785 tot 1810, maar na 1810 heeft men hier en in andere gewesten gehad verschillende reglementen, welke niet hebben te weeg gebragt de bedoelde verbetering van het paardenras, en dat dit waar is wordt door de Komm. van landbouw ten krachtigste bevestigd door het voorstel dier Komm. om hengsten van mindere maat aan te nemen, wijl de vroeger vastgestelde niet meer kon worden bereikt. Spr. vraagt of dit niet de veroordeeling is van het stelsel, en gelijk de Komm. meent hij, dat men ook hier de zaak moet overlaten aan de konkurrentie en aan den prikkel der hooge prijzen.

De heer *v. Cleeff* zegt, dat de opmerking om de maat lager te stellen het gevolg is van de omstandigheid, dat bij de laatste toekenning van premiën aan een allezins fraai en aan alle vereischten voldoend paard geen premie kon worden gegeven, omdat het één duim te klein was. Wat betreft het geldelijk voordeel, dat is gewis hierin gelegen dat men goede hengsten kweekt die veel gezocht worden; vele jaren geleden, zegt Spr., zijn 72 paarden ter beoordeeling aangebragt en 36 weggezonden, en daar men nu eens het beginsel had aangenomen om ter veredeling van het ras $2^1/_2$ jarige hengsten te bezigen, kan het reglement nog niet goed werken, daar het eerst 2 jaren werkt en men stelt voor het reglement op te heffen, alvorens de jongste paarden kunnen worden aangeboden. Spr. acht het een doodslag voor alle nijverheid, als men in de verte zulke vooruitzigten laat zien en die dan weer terugneemt.

De heer *Spengler* zegt, dat de tijdsbepaling voor de hernieuwing van het reglement op de paardenfokkerij te beperkt is, om de werking van hetzelve volledig te kunnen beoordeelen. Dat de Komm. dit erkennende, echter vermeend heeft dat de bekende uitkomsten, genoegzamen grond voor haar advies opleverden; aan den eenen kant bleek het toch dat de premien, toegestaan voor beste hengsten de eigenaren niet hebben kunnen aanmoedigen om dezelve ten voordeele van de paardenfokkerij in de provincie aan te houden, en ten anderen, dat het gebruik maken van ongekeurde of zelfs afgekeurde hengsten tot dekking van merrien, door het Reglement niet wordt belet; dat het laatste veelvuldiger geschiedt dan men zoude denken is aan Spr. gebleken uit eene mededeeling, dat in den laatsten tijd door eenen afgekeurden hengst 33 merrien zijn gedekt geworden; het Reglement zijne werking missende is de intrekking van hetzelve geadviseerd.

De heer *H. Verloren* wenscht de aandacht te vestigen op de vele formaliteiten bij het reglement den houders van dekhengsten, in den regel landbouwers, opgelegd. Telken jare moeten zij met hunne hengsten naar Utrecht komen, soms 6 of 7 uur ver, waardoor verlies van tijd en kosten veroorzaakt worden. Bovendien geschiedt de keuring, volgens het reglement, slechts in het najaar op het aangewezen tijdstip, tenzij de houder ten zijnen koste eene buitengewone keuring aanvraagt. Inmiddels kan hij wachten, en de aangekochte hengst brengt niets op. Gelukt het hem den hengst goedgekeurd te krijgen, dan moet hij register houden, bevattende den datum van alle dekkingen, de kleur en den ouderdom der merriën door zijnen hengst gedekt en de namen en woonplaatsen van derzelver eigenaars. Uit dit register moet hij eenmaal 's jaars een generalen staat opmaken en te Utrecht inleveren bij den sekretaris der Komm. van landbouw, al hetgeen lastig is voor landbouwers, die niet gewoon zijn met geschrijf zich op te houden, of zelfs in het geheel niet kunnen schrijven. Wordt de hengst afgekeurd dan is de schade voor den houder nog veel grooter. En waarom is nu zijn hengst afgekeurd? Om redenen, waarvan de beoordeeling geheel afhankelijk is van den smaak en de uiteenloopende beschouwingen, hoe een paard er eigenlijk behoort uit te zien; want onder de vereischten ter goedkeuring behoort o. a. moedig van aard, behoorlijke gestalte, enz. Voor de paarden die niet bestemd zijn voor verkoop, maar om te dienen voor eigen gebruik, en wel voor landbouwers of voerlieden, is de vorm van het paard onverschillig. Wanneer men nu bedenkt dat de paarden dezer laatsten wel het grootste getal in de provincie zullen bedragen, dan lijdt de houder van den hengst door de afkeuring veelal schade zonder noodzaak, en de houders van merriën lijden insgelijks last doordien het aantal dekhengsten vermindert. Want indien spr. goed verstaan heeft, dan is de helft der ter keuring aangeboden hengsten niet goedgekeurd. Daardoor is men nu genoodzaakt op verderen afstand en tegen betaling te zoeken wat men anders welligt nader bij en, bij naburen of bekenden, voor niet kon bekomen. Indien al uit de keuring der hengsten eenig nut kon voortvloeijen en, voor die enkele hengstenhouders, die het voordeel hebben premiën te genieten, ook eenig voordeel ontstaat, dan weegt zulks op verre na niet op tegen de nadeelen en den last uit dit reglement voortvloeijende, waardoor het eerder strekt tot belemmering en onderdrukking van dezen tak van nijverheid, dan tot opbeuring

De heer *Pabst* voert tegen het gezegde van den heer *v. Cleeff* aan, dat het reglement dan goed kon werken als men zeker was dat er alleen goede merrien bij de hengsten gebragt wierden, maar dat kan niet bepaald worden. Het is daarom eene veroordeeling van het stelsel, dat de zaak nu slechts half geregeld is, er wordt aan de eene zijde bedorven wat de andere verbeterd.

De heer *v. Cleeff* zegt, dat, wat de heer *H. Verloren* omtrent de nijverheid zegt, waar is in algemeenen zin maar dat de grondstoffen die de werkman bezigt dadelijk uitkomsten geven, terwijl men die hier eerst na geruimen tijd kan zien. Ook, zegt Spr. is er niet een keurdag maar verscheidene en wel op de markt dagen, terwijl het houden der lijsten moet dienen tot meerdere zekerheid der statistiek.

De voordragt in stemming gebragt zijnde, wordt alsnu met 27 tegen 2 stemmen aangenomen. Tegen hebben gestemd de heeren *Voet* en *v. Cleeff*.

Wordt hierop met algemeene stemmen aangenomen de konklusie van het rapport der komm., betreffende den veenpolder in Achttienhoven; nadat de Voorz. heeft medegedeeld, dat de wijziging door de komm. voorgesteld, gegrond is bevonden, en welke zaak op verzoek van den heer *Huydecoper* eerst in behandeling komt.

Aan de orde is het advies der komm., betreffende den weg van Houten naar het Beusichemsche veer.

De heer *Ackersdijck* merkt aan, dat de vergad. het voorstel van Gedep. Staten bij de vorige gelegenheid niet heeft aangenomen, in de hoop, dat de ingelanden zouden bijdragen, maar er toen geen sprake geweest is van het aanbod der gemeente Houten, dat der Komm. onaannemelijk voorkomt, dewijl de weg daardoor onder een bestuur zou komen, bijna gelijk aan het vorige, zoodat de komm. het veel raadzamer acht den weg voor de provincie over te nemen.

De heer *v. Beeck Calkoen* zegt dat men door het voorstel van Houten aan te nemen dezelfde gedragslijn volgt die toen was voorgesteld, met dit onderscheid, dat, dat nu de weg zal blijven bestaan. Spr. gelooft ook dat de zaak zich daardoor aanbeveelt, dat Houten goedkooper in het onderhoud kon voorzien, dan de komm. kon en welligt ook Ged. zouden kunnen doen.

De heer *Bastert* zegt dat daar er kans bestaat dat de tol of meer of minder opbrengt dan de weg kost, hij liever de kans dat die minder opbragt niet voor de prov. wenscht te nemen. Hij meent dat de ondervinding geleerd heeft dat er vrees is voor een slecchte kans.

De heer *Ackersdijck* zegt dat men in de buiten gewone vergadering vernomen heeft, dat de koncessionarissen geene persoonlijke verpligtingen op zich hadden genomen; dat men bij vernieuwing van dergelijken toestand te verwachten heeft dat de weg die de prov. *f* 48000 gekost heeft, zoodra hij minder opbrengt dan voor het onderhoud noodig is, zal worden verwaarloosd, terwijl hij bijna zonder bezwaar door de prov. kan worden onderhouden, waarbij nog komt dat de renten van *f* 30500 in elk geval ten laste der provincie blijven.

De *Voorzitter* herinnert, dat in de buitengewone vergadering die weg van zoo weinig belang geacht werd, dat hij, ingeval de ingelanden niet wilden bijdragen, zou worden geabandonneerd, terwijl de provincie dan toch belast bleef met de renten. Spr. maakt overigens onderscheid tusschen de gemeente Houten en de tegenwoordige koncessionarissen die eigenlijk niet te vinden zijn, hier is een gemeentebestuur dat kan verpligt worden om ten opzigte van den weg het reglement op de wegen na te komen en wel eene gemeente die belang heeft bij den weg, want hij loopt door de gemeente.

De heer *Menso* zegt dat het bij de Komm. ook de gedachte geweest is, dat het eene onaangename houding had dat de prov. *f* 43000 zou betaald hebben zonder iets daarvoor te hebben; houdt zij den weg dan heeft zij er toch iets voor. Spr. gelooft overigens dat als de gemeente een onerens kontrakt zou hebben gemaakt, zij die met het opzigt over het onderhoud waren belast, niet zoo nauw zouden toezien; hij neemt aan, dat het onderhoud dan niet goed ware en ofschoon wij dan, zegt hij, een aansprakelijk zedelijk ligchaam hebben, liepen wij toch gevaar, dat de weg slecht wierd, hetgeen aanleiding zal geven tot geschil met Houten, en eindelijk weer tot de overname, terwijl het aan den anderen kant toch mogelijk is, dat de tol meer opbrengt dan in den laatsten tijd, en Spr. geen noodzakelijkheid ziet, dat, als hij meer opbrengt dan de kosten, Houten en niet de provincie daardoor gebaat zou moeten worden.

De heer *Lagerwey* zegt, dat de gemeente wel degelijk in het provinciaal belang verpligt kan worden tot onderhoud, daar het provinciaal reglement op de wegen hiertoe genoegzame magt verleent, en acht het best dat men zoo spoedig mogelijk van den weg afkomt, dewijl eene nalatenschap zoodanig nadeelig als deze zoo spoedig doenlijk moet verworpen worden. Hebben onze voorgangers eene dwaasheid begaan zooveel aan dien weg te kost te leggen, ons behoort dit niet te verbinden; wij moeten het belang der provincie behartigen, de weg is vooral in het belang van Houten.

De heer *Bastert* acht het beter niets te hebben, dan iets dat geld kost zonder nut, en gelooft dat men wel zal doen gebruik te maken van het aanbod tot overname der koncessie door de gemeente Houten en zich niet te verdiepen in de moeijelijkheden voor die gemeente daaruit ontstaande; en wat betreft het onderhoud, de weg blijft onder toezigt van Ged. Staten, die zorgen kunnen dat het behoorlijk plaats vindt. volgens het prov. reglement op de wegen.

De heer *Ackersdijck* komt er tegen op, dat in de buitengewone vergadering het alternatief gesteld zou zijn tusschen de bijdragen der ingelanden, of het verlaten van den weg; men heeft wel besloten, dat Gedep. eene poging bij de ingelanden zouden aanwenden, om hen te doen bijdragen; men konde toen niet besluiten dat als zij het niet doen wilden, de prov. het onderhoud toch op zich zonde nemen; men moest verlangen dat de ingelanden zich zouden voorstellen dat welligt de provincie den weg zoude laten vervallen. Toen Gedep. Staten voorstelden den weg over te nemen, heeft de verg. hem van groot belang geacht en Spr. gelooft niet dat dit belang alleen bestaat voor Houten, maar met het oog op de kommunikatie met Gelderland, voor de provincie; waarbij nog komt dat Gedep. Staten daarbij voegden dat er voor de toekomst geen bezwaar was tegen de overname, want dat hij wel in den laatsten tijd iets minder had opgebragt, doch het te kort slechts *f* 150 per jaar bedroeg en men *f* 100 in de administratie zou uitsparen, zoo dat hij bij vooruitzigt op het toenemend verkeer, aan de prov. naar alle waarschijnlijkheid niets zou kosten; dit alles zoo zijnde komt het Spr. voor niet overeen te stemmen met de waardigheid van een provincioal bestnur, te zeggen, wij zullen dien weg overgeven en zien, of hij goed onderhouden wordt of niet, en naderhand met eene gemeente daarover te twisten.

Den heer *v. Beeck Calkoen* komt het voor dat vroeger besloten is ingelanden voor te stellen, dat zij zouden bijdragen wijl anders de weg zou vervallen. Neemt men dit niet aan, dan ware Gedep. opgedragen voor te stellen, wilt gij wel $^1/_4$ bijdragen, en zoo niet — dan zal de provincie het doen.

De heer *Pabst* vraagt of dat aanbod tot overname reeds door den gemeenteraad is behandeld, of alleen van Burg. en Weth. uitgaat, wijl hij in het laatste geval groot bezwaar zou vinden er in te treden. Het is een weg in de gemeente, maar, over het geheel, een provinciale weg, die door de provincie bepaald goed onderhouden zal worden, terwijl, ofschoon het zeker is dat de tegenwoordige burgemeester voor den weg goed zal zorgen, het onzeker is of zijne opvolgers er even goed het oog op kunnen houden.

De *Voorzitter* zegt, dat na de weigering der ingelanden, de gemeenteraad op voorstel van Burg. en Weth. besloten heeft, de overdragt der koncessie te vragen, met dien verstande dat de schuld zou blijven ten laste der provincie. Spr. laat daar of de zaak aannemelijk is of niet, maar acht haar konsekwent met het vroeger besluit der vergadering. De gemeente Houten kan nu welligt een overschot hebben, dat anders zou moeten strekken in mindering der rentebetaling; maar al was er ook een onbelangrijk te kort, dan meent de raad toch, dat het belang der gemeente daartegen ruimschoots zou opwegen.

De heer *Laan* zegt dat de weg weinig aan de provincie zal kosten, en hij vreest, daar de eenige straf bij het verlaten van den weg door de gemeente is, dat zij den tol verliest, dat over eenige jaren welligt zich weder dezelfde omstandigheid zal voordoen als nu.

De heer *Ackersdijck* zegt, dat zoo de onderneming der gemeente mislukt, de provincie den weg verwaarloosd terug ontvangen zal, dewijl aan het oktrooi noegenaamd geen dwangmiddel tot onderhoud verbonden is; het nalaten zoude voor Houten geen ander gevolg hebben dan verlies voor de gemeente van het regt op den tol; dus dunkt Spr., dat het in het wezenlijk belang der provincie is, het daarop niet te laten aankomen.

Den heer *Broers* komt het voor, dat het eigenlijk een gemeenteweg zou kunnen genoemd worden, daar

hij in zijn geheel in de gemeente Houten gelegen is en deze dus daarbij veel belang heeft. Alle bepalingen op het onderhoud der wegen, zouden daarop kunnen worden toegepast.

Het voorstel der Komm. wordt nu met 15 tegen 14 stemmen aangenomen.

Tegen hebben gestemd de heeren *v. Veersen*, *Spengler*, *v. Beeck Calkoen*, *Cordes*, *G. Verloren*, *v. Tuijll v. Zuijlen*, *Voortman*, *Lagerwey*, *Broers*, *de Heus*, *Bastert*, *v. Asch v. Wijck* en *Huijdecoper*.

De *Voorzitter* stelt alsnu voor, de behandeling van het reglement der Geldersche vallei aan de orde te stellen na die van het reglement voor het grootwaterschap van Woerden, waartoe na langdurige diskussie wordt besloten met 19 tegen 9 stemmen. Tegen hebben gestemd, de heeren *de Geer v. Oudegein*, *Menso*, *v. Veersen*, *Metelerkamp*, *Munnicds v. Cleeff*: *v. Bel*, *H. Verloren*, *Bastert* en *v. Asch v. Wijck*.

Wordt vervolgens besloten tot het houden eener avondzitting ten 7½ ure, waarna de vergadering uiteen gaat,

---

Avondzitting van Woensdag 16 *Julij.*

Geen genoegzaam aantal leden aanwezig zijnde, heeft de zitting geen voortgang, en bepaalt de Voorz. dat de zitting op morgen zal aanvangen ten 11 ure.

Zitting van Donderdag 17 *Julij.*

Tegenwoordig zijn 28 leden; afwezig de heeren *de Beaufort*, *v. Hoytema*, *Kien*, *de Louter*, *Voet*, *Menso*, *v. d. Poel*, *Harmsen*, *Voortman*, *de Geer v. Oudegein*, *Pabst*, *v. d. Poel* en *Hartjens*.

De *Voorzitter* deelt mede, dat de heer *Voet* berigt heeft, de Verg. niet te kunnen bijwonen.

Wordt bij monde van den heer *Bastert* verslag uitgebragt betreffende de aangelegenheid van het zandpad langs de Vecht, van Utrecht naar Breukelen. De konklusie van het rapport is, om Gedep. Staten uit te noodigen met de betrokken gemeente-besturen, korporatiën en personen zich te verstaan omtrent de bijdragen, die deze zouden behooren te doen, 't zij voor den rijweg, 't zij voor het jaagpad, en daaromtrent in de winter verg. zoodanig voorstel te doen als zij vermeenen te behooren. — Ter griffie en aan de orde na de reeds aan de orde gestelde onderwerpen.

Wordt bij monde van den heer *v. Bel* verslag uitgebragt omtrent het onderzoek der Komm., betreffende een vroeger door dit lid gedaan voorstel, welk rapport konkludeert, dat de verg. haar verlangen zal uitspreken, dat door Gedep. in de aanst. zomerverg. een ontwerp-besluit worde ingediend, waarbij worden ingetrokken alle strafverordeningen van algemeenen aard, door de Staten sedert 1814 vastgesteld, uitgezonderd die, welke daarbij uitdrukkelijk worden gehandhaafd. — Ter griffie en aan de orde gesteld na het vorige punt.

Wordt aan de orde gesteld na de reeds aan de orde gestelde onderwerpen, de behandeling der wijzigingen in het reglement op den Lekdijk Bovendams.

Nadat eenige wijzigingen, ten gevolge van genomen besluiten in de begrooting te brengen, zijn goedgekeurd, worden de beraadslagingen over de begrooting van uitgaven geopend.

Hoofdstuk I wordt zonder diskussie goedgekeurd en op voorstel van den heer *Ackersdijck* besloten, het verslag van den provincialen archivarius te doen drukken.

Hoofdstuk II wordt eveneens zonder diskussie goedgekeurd, gelijk mede hoofdstuk III en IV, nadat op dit laatste op voorstel van den heer *v. Asch v. Wijck* is overgebragt de post N. 82.

Hoofdstuk V. Kosten van het provinciaal-blad en van andere ten behoeve der provincie gedrukte stukken.

De *Voorzitter* zegt met betrekking tot de opmerkingen der Komm., dat wat betreft den wensch dat bij de uitgave der prov. kaart zoo veel mogelijk getracht zal worden de bestaande onnaauwkeurigheden te herstellen, hij kan verzekeren dat door Gedep. zoo veel mogelijk daarnaar getracht wordt, en dat de hoofd-ingenieur van dit gewest reeds is gehoord ten aanzien der verbeteringen en veranderingen welke zouden zijn aan te brengen, terwijl met betrekking tot de veenderijen worden ingewonnen berigten van de opzigter der veenderijen. Het spreekt, zegt Spr., van zelf dat ook met den besten ijver steeds gebreken zullen overblijven. Wat betreft het verkrijgbaar stellen tegen *f* 6 in plaats van *f* 12 en het drukken van 200 in plaats van 100 exemplaren, merkt Spr. op, dat finantieel de operatie voor de prov. min voordeelig of eigenlijk nadeeliger zal zijn, 200 ex. worden niet zoo spoedig verkocht, en de mindere prijs is zeker geriefelijker voor hen die zich er van willen voorzien, maar men mag niet voorbijzien, dat voor een minder goede steeds *f* 12 is betaald en het dus eenigzins onregtvaardig gehandeld zou zijn jegens degenen die voor die minder goede kaart *f* 12 hebben betaald. Zoo het voorstel der Komm. wordt aangenomen, zegt Spr. dat het uitgetrokken cijfer eenigzins zal moeten worden verhoogd, hoeveel is moeijelijk met juistheid te bepalen, waarom hij het raadzamer acht dit cijfer dan te behouden en den post te begrijpen onder die voor vermeerdering door af en overschrijving vatbaar zijn.

De heer *Ackersdijck* zegt, dat het drukken van meerdere exemplaren de kosten slechts weinig zal verhoogen, en wat betreft den prijs, zegt Spr., dat men de kaart in veler handen wenscht, en men verwachten mag, dat een veel grooter aantal verkocht wordt als die op de helft gesteld wordt. Dit is misschien zekere hardheid voor die *f* 12 betaald hebben, maar zij zullen zelven tot die koopers behooren en dus is de hardheid veel grooter, als zij wederom *f* 12 betalen moeten.

De heer *Huijdecoper* kan zich niet met het voorstel vereenigen, vooral op grond, dat van wege het ministerie van oorlog eene kaart wordt uitgegeven, veel beter en veel uitvoeriger dan de provinciale, en waarvan reeds bladen voor deze provincie verschenen zijn. Spr. zou denken, dat als het 't doel is dat zij in veler handen kome, dit veeleer bereikt zal worden door die betere kaart welke in drie kleine deelen gesplitst kan worden, vooral daar, gelijk de Voorz. zegt, de kosten verhoogd zouden worden.

De heer *v. Bel* gelooft, dat de prov. door eene nieuwe oplage verkrijgbaar te stellen, vergeefsche kosten zal doen, als die *f* 12 kost en eene betere kaart *slechts f* 4, hetgeen welligt niet het geval zal zijn als de prijs lager is; de kosten zullen voor een grooter getal exemplaren niet zoo veel meer zijn, wijl die alleen het drukloon betreffen.

De heer *v. Asch v. Wijck* zegt, dat de mededeeling van den heer *Huijdecoper* hem noopt in overweging te geven, of het wel zaak zou zijn, reeds dit jaar dezen post op de begrooting te brengen, en of het niet beter ware daartoe eerst over te gaan als de kaart van het gouvernement blijken mogt niet aan de behoefte te voldoen.

De *Voorzitter* zegt, dat men niet moet voorbijzien, dat men de prov. kaart wenscht te verbeteren, maar merkt ook op, dat de kaart van het gouvernement eene geheel andere kaart is, op veel grootere schaal, niet zoo geschikt voor dagelijksch gebruik van wege hare uitgebreidheid; Spr. gelooft dus dat er nog genoeg behoefte zal bestaan aan de prov. kaart, welke is uitverkocht, zoodat, als men de nieuwe uitgave een jaar wil uitstellen, men ook een jaar van de kaart zal verstoken blijven.

De heer *Broers* meent, dat als men de kaart goedkooper uitgeeft, men meer debiet er van zal hebben, en zou overigens denken dat de kaart van het departement van oorlog eene andere strekking had dan de provinciale, waarop omschreven moet zijn alles wat eenigzins van belang is voor de prov., zoodat hij gelooft, dat de kaart van het ministerie van oorlog niet alles zal bevatten wat voor de provincie noodig is en er dus nog behoefte bestaat aan eene goede provinciale kaart.

De heer *v. Asch v. Wijck* zegt geene vergelijking te kunnen maken tusschen de beide kaarten, wijl hij die van het gouvernement niet naauwkeurig gezien heeft, maar dat hij wel weet, dat die kaart alles zal bevatten wat voor de prov. van belang is; want zij is aan den hoofdingenieur en aan verschillende burgemeesters toegezonden, ten einde daarop hunne aanmerkingen te maken en mogelijke vergissingen aan te geven; ook zijn er voor de vervaardiging plaatselijke opnemingen gedaan, zoodat al het mogelijke in het werk is gesteld om haar naauwkeurig en zeer uitvoerig te maken en zij veel meer schijnt te zullen bevatten dan tot dusverre de provinciale kaart. Spr. zou het dus wenschelijker achten de uitgave der kaart van het gouvernement af te wachten, is die niet voldoende, dan kan men altijd tot de nieuwe oplage overgaan.

De *Voorzitter* wil aannemen dat de kaart van het gouvernement de nieuwe kaart zal overtreffen, maar gelooft toch dat de prov. kaart ook dan nog noodzakelijk zal zijn, b. v. voor het gebruik op scholen is de kaart van het ministerie zeker niet geschikt, terwijl de kaart der prov. van eene geschikte grootte is om aaneen gevoegd en opgehangen te worden. Spr. meent dat de uitgave eigenlijk buiten kosten voor de prov. kan plaats hebben, er wordt voorgesteld eene uitgave te doen van 100 kaarten à *f* 600 en die te verkoopen à *f* 12 dus *f* 1200 terug te ontvangen, de Komm. stelt voor 200 te laten drukken; het is Spr. niet bekend wat die zullen kosten maar hij schat die op *f* 800 en aannemende dat die 200 tegen *f* 6 verkocht worden, dan krijgt men ook *f* 1200, zoodat er dus in geen geval verlies is, en uit dien hoofde meent Spr. dat er eenig belang in kan gesteld worden een der beide plannen aan te nemen.

De heer *Ackersdijck* merkt aan, dat de kaart van het gouvernement op zoo groote schaal is dat zij welligt viermaal zoo veel zal kosten, daar er waarschijnlijk 8 bladen voor de prov. zullen noodig zijn; zoodat als de prov. kaart op *f* 6 gesteld wordt, het hoogst waarschijnlijk is dat zij in handen zal komen van velen wien de kaart van het gouvernement te kostbaar is, en de kaart dus niet overtollig word door de uitgave der kaart van de regering.

De heer *Bastert*, vindt het goed dat de post o de begrooting voorkomt, want hij zou het niet doel matig achten als men buiten prov. kaart ble Er zijn van de vroegere oplaag geen exemplare meer te bekomen, en die van het dep. van oorl meent hij dat niet bijzonder geschikt is, daar uit drie stukken bestaat, hetgeen deze kaart vo het gebreik ondoelmatig maakt Hij wenscht oplaag van 200 exempl. à *f* 6.

De heer *Huydecoper* doet den heer *Ackersdij* opmerken, dat de kaart bestaat uit 3 maar niet 8 bladen, à *f* 2,50, en dat als men vier blad neemt om een geheel te maken zoodanige kaart het vereischte beantwoordt. Spr. verzet zich echter tegen de noodzakelijkheid om de prov. kaart te drukken, doch geeft in bedenking, niet 200 ex plaren te drukken maar 100 en op de begroot 400 daarvoor uit te trekken, daar er langzam hand minder behoefte aan zal bestaan.

De heer *v. Bel* merkt op, dat de kaart der gering nu eigenlijk *f* 7,50 zal kosten, zoodat eene reden te meer zal zijn zich van de prov. ka à *f* 6 te bedienen, vooral daar de eerste in gevallen niet bruikbaar zal zijn.

De *Voorzitter* zegt, dat de som van *f* 600 voorgesteld met het oog op eene uitgifte van 1 ex.; brengt men haar nu, gelijk de heer *Huijdecop* in bedenking geeft, op *f* 400, dan kunnen Ged onmogelijk de kaart uitgeven.

De heer *H. Verloren* wil alleen opmerken, de kosten, niet zoo zeer in het getal der exempl ren, als voornamelijk in het veranderen der stee gelegen zijn, alsmede dat men algemeen gekla heeft over den hoogen prijs van *f* 12.

Op verlangen van den heer *v. Asch v. Wij* wordt alsnu eerst in stemming gebragt de vra of de kaart zal worden herdrukt, waartoe met tegen 3 stemmen besloten wordt. Tegen hebben g stemd de heeren *v. Asch v. Wijck*, *Huijdecoper de Heus*. Hierop wordt het voorstel der Komm. b treffende dien herdruk met 26 tegen 2 stemmen aa genomen en daarna hoofdstuk V goedgekeurd. Teg het voorstel stemden, de heeren *Story v. Blokla* en *v. Tuyll v. Zuylen*.

Hoofdstuk VI en VII worden achtereenvolge goedgekeurd en de zitting gedurende een kwartie uurs geschorst.

De zitting hervat zijnde, worden art. 1, 2, en 4 der 1. afd. van hoofdst. VIII zonder diskuss goedgekeurd en komt in behandeling

Art. 5. Toelage aan schoolonderwijzers.

De *Voorzitter* merkt met betrekking tot de aa merking der Komm., dat verzuimd is dien post omschrijven gelijk in het vorige jaar besloten wa op, dat dit slechts een onwillekeurig verzuim is, waar om hij voorstelt, zich met die aanmerking te ve eenigen. In de tweede plaats, zegt Spr., waren som mige leden van oordeel, dat het uitgetrokken cijf behoort te worden verhoogd, met het oog op de ongunstigen toestand waarin vele onderwijzers ve keeren en de onzekerheid met betrekking tot h lager onderwijs. Wat betreft die onzekerheid ko het Spr. voor, dat deze op zich zelve geen argume kan zijn tot die verhooging, wijl men in denzelfde toestand verkeert als sinds vele jaren, daar men se dert vele jaren eene wet tegemoet ziet; in hoever die met dezen post in verband staat, laat Spr. daar, maar hij gelooft dat de toestand dezelfde is. D Komm. stelt echter ook de verhooging voor met h oog op den ongelukkigen, ongunstigen toestand de onderwijzers, en dat acht Spr. juist, want Ged Staten hebben steeds moeijelijkheid gehad om di post naar billijkheid uit te geven, maar de som zo te stellen, dat dit bezwaar wordt opgeheven acht Sp niet ligt doenlijk, en hij durft verklaren, dat *f* 200 ook op verre na niet toereikend zal zijn. Ged hebben gemeend zich niet tegen eenige verhoogi te moeten verklaren, maar de aanzienlijke verhoogin welke in eens werd voorgesteld een te groote spron geacht, en dat het misschien beter ware een tusschen term aan te nemen; bleek dan dat meerdere ver hooging noodig was, dan zou men daartoe trapsge wijs kunnen overgaan.

Vervolg hierna.

Snelpersdruk van L. E. BOSCH EN ZOON.